

Az összeo de ebben

Kocsis András Sándort, a Magyar Könyvkiadók

Az Alexandra bedőlése után az erősek még erősebbé váltak, több kiskiadó viszont a tönk szélére került – mondja Kocsis András Sándor. A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületének elnöke így sem pesszimista: végre nem esnek az eladási mutatók, egyre több fiatal vásárol könyvet – az irodalom népszerűsítésében pedig nagy szerepet kap az Olvasás Éjszakája és a hasonló könyves fesztiválok is.

Ha a könyves szakma helyzetéről beszélünk, most sem lehet megkerülni az Alexandra-csőd ügyét. Mi változott a kereskedőlánc januári bedőlése óta?

A helyzet elég bonyolult, kicsit jobb és kicsit rosszabb, mint ahogy korábban hittük volna: attól féltünk, hogy a közel 60, Alexandra-lánchoz tartozó könyvesbolt is elveszik, de a két versenytársnak, a Librinek és a Lírának köszönhetően többségük újra nyithat szeptemberben. Annak viszont nem örülök, hogy „kétlábú” lett a könyvszakma. A kis kiadók, akik nem tartoznak a két nagy kereskedelmi lánchoz, jelenleg is nagyon rossz állapotban, adott esetben csőd közelben vannak. A bedőlés előtt az Alexandra két terjesztője, a Rainbow és a Könyvbazár Kft. közel három milliárd forinttal tartozott a kiadóknak és a nyomdának – az adóságok óriási kárt okoztak, behajtásukra pedig nincs valódi esély.

A válsághelyzetben milyen kormányzati segítséget kapott a könyves szakma?

Nem jött segítség. Egyesületünk hat pontos törvényjavaslat-csomagot küldött a miniszterelnöknek – ezek között szerepelt az állami követelésfelvásárlás lehetősége, 100 ezer forintig érvényes könyvvásárlási kedvezmény a pedagógusoknak, és hogy ideiglenes árkötöttséggel védjük a kiadói szakmát a kereskedő láncok árleszállító akcióitól. A kormány viszont annyi eleganciát sem mutatott felénk, hogy pontonként megindokolja az elutasítást. Így sem adjuk fel, igyekszünk legalább a Könyvbazár tartozásainak ügyében megoldást találni.

Hogyan alakulhat a hazai kiadók jövője?

Többük előtt nincs jövő: a bizományi rendszer miatt az Alexandra tartozása a kiadók adósságát is jelenti a bedolgozók felé. A csőd miatt több olyan könyves műhely is bezárt már, akiket nem nevezhetek meg most – de, hogy legyen konkrét példa is, az Osiris Kiadó csak egy-két kötetet jelentett meg idén. Az erős kereskedelmi láncok csak erősödnek, a láncon kívüli kiadók viszont abszolút vesztesei a folyamatnak, és ez árt a szakma sokszínűségének is.

A kiadók után beszéljünk a fogyasztókról, vagyis az olvasókról. Az elmúlt három-négy évben hogyan változtak itthon az olvasói szokások?

Az olvasói szokásokban mindig van mozgás: néhány éve hódít például a fiatalok körében a young adult-műfaj, ami nem felel meg a klasszikus ifjúsági regénynek – a vonal sci-fiben, fantasyban erős leginkább. Aztán betörnek az olyan extrém divatok, mint a felnőtt színező és a tépd szét-típusú kiadványok. Talán meglepő, de hálásak lehetünk a Harry Potter-könyveknek is, amik egy teljes, huszonéves generációt tettek könyvbaráttá, és itt az új, Potter 2.0-ás nemzedék, ami már a young adult-könyveket falja. Ugyanakkor a nem fikciós műfajokról se feledkezzünk meg. Az újságírók főleg a

Olvasás elmaradt, nincs köszönet

és Könyvterjesztők Egyesülése elnökét kérdezi Koncz Tamás

„szexinek” tartott irodalmi művekkel foglalkoznak, miközben a magyar könyvforgalomnak csak a 25 százalékát teszi ki a fikciós anyag, Prousttól Stepheng Kingig. A kiadványok 75 százaléka ismeretterjesztő vagy műszaki tartalom. Ráadásul, az eladási számokat tekintve még a külön polcon kezelt ifjúsági irodalom is felülmúlja a szépirodalmat.

Csökkenett vagy nőtt az eladott könyvek száma az elmúlt négy évben?

Az utóbbi években kismértékű, folyamatos csökkenést tapasztaltunk. Idén viszont stagnált az eladások száma, ez is pozitív fejlemény, és bízhatunk a karácsonyi eladásokban is. Bár fő helyen az aktuális sikerkönyveket, például a Stephanie Meyer-köteteket láthatjuk, ezek pár hónapon belül kipörögnek – jó tudni, hogy a forgalom 70 százalékát a két-három éve kiadott, úgynevezett longtail könyvek adják. Itt megint kiütözik a kis és nagykereskedők közötti különbség: a nagy láncoknál elfér a régi kiadvány is, a kicsik viszont az aktualitásra, a gyors haszonra mennek, és meg sem rendelik a régebbi példányokat, félnek, hogy nem tudnák eladni.

A könyves szakma régi félelme, hogy az e-könyvek lassan kiszorítják a nyomtatott könyveket. Valóban érezhető visszaesést okozott az e-platformok terjedése?

Inkább azt mondanám, hogy az illegális letöltések okozzák a legtöbb gondot, nálunk ez a leggyakoribb. Az e-könyvek kannibalizáló, piacfosztó hatása nem drámai mértékű, de százmillió nagyságrendű kiesést jelenthet a könyvforgalmazók számára.

Hogy áll jelenleg az a kezdeményezése, hogy Esterházy Péter születésnapja, április 14. legyen a magyar próza napja? Nem fogja kioltani egymás hatását a két, közeli irodalmi ünnep, a költészet és a próza napja?

Az MKKE elnöksége megszavazta az ötletet, és eddig több-

nyire pozitív visszajelzéseket kaptam az egyesülésen kívül is. A két kulturális eseményt egy szép, grandiózus program-sorozattal kötnénk össze – abban bízom, hogy inkább erősíteni, mint gyengíteni fogják egymást.

Milyen formában vesz részt az egyesület az Olvasás Éjszakáján, miért tartják fontosnak a részvételt?

Ott leszünk, támogatjuk a fesztivált, de ez inkább a kiadók és a kereskedők ünnepe lesz: a Libri, a Líra, az Örkény könyvesbolt-hálózat is nagy erőbedobással készül az Olvasás Éjszakájára, éjfélig tartó felolvasásokra, interaktív műsorokra számíthatunk. Ezen kívül szeptemberben a négy hazai reprezentatív írószervezet, illetve kiadó részvételével közel egy hónapon keresztül népszerűsítjük az irodalmat és a könyvkultúrát a Westend üzletközpontban.

Az Olvasás Éjszakája és a hasonló könyves fesztiválok képesek növekedésre is, vagy inkább a meglévő olvasói bázist mozgósítják újra és újra?

Alapvető érdek a látogatottság növelése, és mi minden eszközt bevetünk, hogy minél több érdeklődőt, reménybeli könyvvásárlót csábítsunk a programokra. Pontos adataim nincsenek, de a látogatottság jelentős, és mindig jelennek meg új érdeklődők is. És itt felmerül a marketing kérdése is, hogy kiket tudunk még elérni. A kiadók részéről nehéz lenne komoly reklámkampányokat finanszírozni, ebben szintén a nagykereskedőknek van több lehetősége.

Mit ajánlana a friss könyvtermésből az olvasóknak, az Olvasás Éjszakája látogatóinak?

Nem biztos, hogy erre az alkalomra megjelenik, de ígéretes könyvnek tartom Margaret Atwood *Boszorkánymagzat* című Shakespeare-adaptációját, várhatóan nagy siker lesz. És ha már itt tartunk, ajánlhatom Jillian Keenan vicces, provokatív memoárját, a *Szex, Shakespeare*-t is.